Jubilæumsfugl, december 2026 - vandstær

- Skrevet af Jørn V. Sørensen

Vandstæren er en charmerende fugl, som vi kan få glæde af i den kolde og mørke vinterperiode, som vi har foran os.

Den ankommer typisk i oktober-november og bliver her til marts-april. Dog er der ikke er så mange som tidligere, da de bliver i Norge og Sverige om vinteren.

Den træffes ofte på steder med klart rindende vand og hvor, vi også kan finde isfuglen og bjergvipstjerten. Det har vi så ikke så mange steder i den sønderjyske landsdel. Men vi har da enkelte spredt ud over vores landsdel.

Foto: Johan Chr. Homann

I Haderslev kommune er det primært omkring Christiansdal og Tørning mølle, at vi kan få fuglen at se. En helt usædvanlig observation havde jeg den 5. januar 2018, hvor jeg omkring solnedgang så hele 5 vandstære på samme tid ved Christiansdal. Fuglen er netop kendt for at finde fælles overnatningspladser, mens de om dagen spreder sig for at de ikke kommer til at konkurrere om føden. I visse år optræder den også i vandløbet nord for Gram slot og ved Møllestrømmen i Haderslev.

I Aabenraa kommune er det sikreste sted nok ved Kruså Møllesø. Går man på stien sydøst for søen passerer man et vandløb, hvor den ofte ses.

I Sønderborg kommune, hvor der er mange fuglekiggere er den mere sjælden. Dog var der en fugl ved Adsbøl nord for Gråsten i 2023.

I Tønder kommune ses den visse år i Vidåen ved Tønder. Jeg har her været heldig at se den fra Kongevej, der er den store omfartsvej i byen.

Derudover er den også blevet set andre steder, hvor den tilfældigt er dumpet ned på træk.

Foto: Johan Chr. Homann

Det charmerende ved fuglen er at den ofte ses frit fremme i modsætning til isfuglen, der har det med at forsvinde som et blåt lyn hen over vandoverfladen.

Vandstæren ses tit sidde på en sten og når den bliver sulten hopper den ud i vandet og forsvinder under vandoverfladen. På bunden finder den hvad den lever af af små insekter mv. Efter kort tid kommer den atter op og sætter sig på en sten igen enten den samme eller en anden i nærheden.

Kommer man til en biotop, hvor der kan være vandstær kan man kigge efter de sten, der ligger ude i vandløbet. Er disse fyldt med hvide ekskrementklatter er dette typisk tegn på, at der er vandstær i området.

Foto: Johan Chr. Homann

Arten ses typisk om vinteren, da den yngler både i Norge og Sverige. Når vandløbene deroppe fryser til bliver fuglen nødt til at trække sydpå. I milde vintre vælger mange vandstære at blive nordpå, hvorfor vi i dag ser færre fugle end for blot få år siden.

Vi har også en lille ynglebestand herhjemme bl.a. i Vejle kommune. Så vidt jeg ved har de aldrig ynglet i det sønderjyske, selvom vi bl.a. har sat kasser op til arten ved Christiansdal. Måske vil trepartsaftalen have en positiv effekt på artens lyst til at yngle i Danmark. Fuglen kræver nemlig vandløb med rent og klart vand, hvad desværre er en mangelvare i dette land.